

WARSZAWA
SIERPIEŃ 2020

PLAN ODBUDOWY GOSPODARKI
(PO KRYZYSIE COVID-19)

FILAR V

PŁACA I PODATKI

SPIS TREŚCI

EXECUTIVE SUMMARY	4
--------------------------------	----------

I. POTRZEBUJEMY AMBITNEJ WIZJI NOWEJ POLSKI	6
--	----------

II. OPODATKOWANIE PŁACY	8
REKOMENDACJA	13

III. JEDNOLITE OPODATKOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB FIZYCZNYCH	14
1. SKALA PODATKOWA	14
2. PODATEK LINIOWY	15
3. KARTA PODATKOWA	15
4. RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH	16
REKOMENDACJA	21

IV. JEDNOLITE OPODATKOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB PRAWNYCH	22
PODSUMOWANIE	25

V. JEDNOLITA STAWKA VAT	26
REKOMENDACJA	27

EXECUTIVE SUMMARY

- Światowy kryzys związany z koronawirusem jest i będzie czasem rewizji dotychczasowych modeli i schematów funkcjonowania każdego obszaru życia, jakie znaliśmy do tej pory;
- Kraje które przegapią okres transformacji, mogą pozostać w tyle na długie lata, jeśli nie dekady;
- Tkwienie w dotychczasowym systemie będzie osłabiać potencjał do wyjścia z kryzysu i nadgonienia państw tzw. Zachodu;
- Warsaw Enterprise Institute stoi na stanowisku, że należy wykorzystać okres światowego przemodelowania na przeprowadzenie gruntownych reform prawa gospodarczego, systemu podatkowego, emerytalnego, sądownictwa, rynku pracy, zapewnienia infrastruktury niezbędnej do rozwoju społeczeństwa informatycznego (powszechnego Internetu) i do zmierzenia się z problemami demograficznymi.

Niniejszym przedstawiamy IV filar Planu Odbudowy Polski po kryzysie Covid-19, w którym opisujemy diagnozę i konieczne do wdrożenia zmiany w systemie podatkowym w Polsce.

W obszarze systemu podatkowego rekomendujemy:

- **W zakresie opodatkowania pracy: wprowadzenie jednolitej stawki podatku pobieranej przez pracodawcę od funduszu płac.** Rozwiązanie to spowoduje radykalne uproszczenie systemu, wzrost wynagrodzeń netto i obniżenie kosztów pracy. Zgodnie z analizami WEI, optymalna wysokość tego podatku powinna zawierać się w przedziale 25 proc. - 30 proc.
- **W zakresie opodatkowania osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą:** zmianę Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, poprzez zmianę przepisów dotyczących ryczału od przychodów ewidencjonowanych zgodnie z jedną z poniższych rekomendacji:
 - **Wariant I) wprowadzenie ujednoczonej stawki ryczału ewidencjonowanego dla wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w wysokości zbliżonej do stawki efektywnej tego podatku, tj. 3,9 proc. oraz zniesienie limitu dopuszczalnych przychodów i wyłączeń uniemożliwiających wybór ryczału lub**
 - **Wariant II) zniesienie limitu przychodów dla tej formy opodatkowania oraz wprowadzenie nowej matrycy stawek ryczału od przychodów ewidencjonowanych.**

EXECUTIVE SUMMARY

- **W zakresie opodatkowania osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą: Rekomendujemy wprowadzenie podatku dochodowego w postaci dwóch stałych stawek podatkowych w wysokości 0,49 proc. od przychodów banków i instytucji finansowych oraz 1,49 proc. dla przedsiębiorstw niefinansowych.**
- **W zakresie podatku VAT: wprowadzenie jednej stawki podatku VAT w celu eliminacji patologii tego podatku w wysokości 16,25 proc.**

I. POTRZEBUJEMY AMBITNEJ WIZJI NOWEJ POLSKI

Pozostaje bez wątplenia, że po okresie kryzysu związanego z pandemią koronawirusa gospodarka, społeczeństwo czy polityka będą funkcjonowały w nowej rzeczywistości. Będziemy świadkami przemian gospodarczych, nowych modeli funkcjonowania w społeczeństwie, kulturze i wykorzystania technologii. Inaczej będziemy postrzegać kwestie zdrowotne czy ekologiczne.

Światowy kryzys związany z Covid-19 jest i będzie czasem rewizji dotychczasowych modeli i schematów funkcjonowania każdego obszaru życia, jakie znaleźliśmy do tej pory.

Zmieniają się modele funkcjonowania firm, łańcuchy wartości, modele zachowań konsumentów. Gospodarki, które najszybciej dostosują się do nowych realiów, mają szansę uzyskać przewagę konkurencyjną. Te, które przegapią okres transformacji, mogą pozostać w tyle na długie lata, jeśli nie dekady.

Każdy światowy kryzys pozostawia po sobie inną rzeczywistość. Nie brakuje opinii, że pandemia koronawirusa jest okresem, który będzie początkiem zmian porównywalnych z okresem transformacji ustrojowych przełomu lat 80 i 90-tych. Najprawdopodobniej wirus zostanie z nami na długie lata, powstanie szczepionka, ryzyko zdrowotne zostanie zminimalizowane, a znakomita większość społeczeństwa nigdy nie znajdzie się w grupie podwyższonego ryzyka. Większość nauczy się je minimalizować. Kryzys gospodarczy i następująca po nim recesja mogą natomiast zostać w pamięci społecznej na długie lata. Obecne zjawiska znajdują zapewne swoje miejsce w podręcznikach historii. Kluczowe jest, aby dzisiejsze czasy zostały opisane na tych kartach jako czas, który Polska wykorzystwała awansując na kolejne miejsca w rankingu poziomu życia, rozwoju gospodarczego, wolności osobistej czy bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego. Należy dołożyć wszelkich starań, by rok 2020 nie stał się momentem przełomowym, w którym zatrzymał się 30 letni okres odbudowy Polski.

Jak istotne jest szybkie działanie, niech świadczy sama kwestia dotycząca realizowanej akcji pomocy publicznej dla przedsiębiorstw w państwach Europy. Jak donosił Tomasz Bielecki na łamach Deutsche Welle "Koronakryzys oznacza potrzebę dodatkowych pieniędzy na doraźną walkę z pandemią (na polu sanitarnym), na wsparcie płynności finansowej firm, na pomoc w utrzymaniu miejsc pracy (i na zasiłki) oraz na pobudzenie odbudowy gospodarczej po wstrząsie wywołanym przez zarazę. Dzięki doraźnemu poluzowaniu zasad pomocy publicznej

dla firm, kraje Unii już uzyskały zgodę Komisji Europejskiej na subsydia lub kredyty pomocowe dla przedsiębiorców, warte łącznie prawie dwa biliony euro. Jednak aż połowa tej kwoty przypada na Niemcy, 17 proc. na Francję, 15 proc. na Włochy, a 2,5 proc. na Polskę.”¹ Należy pamiętać, że opisywane zaburzenie konkurencyjności europejskich podmiotów jest tylko małym wycinkiem dynamicznie zmieniającej się sytuacji. Nie tylko skala, ale i kierunek czy szybkość udzielania pomocy, czas trwania w lockdownie poszczególnych branż, okres zamknięcia granic czy skala obciążenia służby zdrowia w kolejnych krajach powoduje, że firmy dotychczas konkurujące ze sobą na globalnym rynku w relatywnie porównywalnym otoczeniu biznesowym, nagle znajdują się w zupełnie odmiennych środowiskach dla prowadzenia swojej działalności gospodarczej.

Rolą państwa polskiego powinno być zatem zapewnienie rodzimym przedsiębiorcom jak najbardziej sprzyjających warunków do rozwoju, poprzez bezzwłoczne wyeliminowanie barier, które ten rozwój hamują. Tkwienie w dotychczasowym systemie będzie osłabiać potencjał do wyjścia z kryzysu i nadgonienia państw tzw. Zachodu.

Warsaw Enterprise Institute stoi na stanowisku, że należy wykorzystać dzisiejsze zjawiska na przeprowadzenie gruntownych reform prawa gospodarczego, systemu podatkowego, emerytalnego, sądownictwa, rynku pracy, zapewnienie infrastruktury niezbędnej do rozwoju społeczeństwa informatycznego (powszechny Internet) i do zmierzenia się z problemami demograficznymi.

Niniejszym przedstawiamy IV filar Planu Odbudowy Polski po kryzysie Covid-19, w którym opisujemy diagnozę i konieczne do wdrożenia zmiany w systemie podatkowym w Polsce.

¹ <https://www.dw.com/pl/jaka-ue-powinna-wyj%C5%9B%C4%87-z-kryzysu/a-53503857>.

II. OPODATKOWANIE PŁACY

Konsekwentnie zauważa się, że pierwszym zasadniczym problemem w polskim systemie podatkowym jest zbyt wysokie opodatkowanie pracy. Zakładając, że pracownik otrzymuje wynagrodzenie brutto w wysokości zbliżonej do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2019, tj. w wysokości **5 000 zł**, z tej kwoty otrzymuje dziś „na rękę” **3 500 zł**. Jednak całkowity koszt jego zatrudnienia jest znacznie wyższy niż różnica pomiędzy kwotą widniejącą na umowie (5 000 zł), a tą którą pracownik widzi ostatecznie na swoim koncie. Aby pracownik otrzymał 3 500 zł netto, **pracodawca realnie płaci niemal 6 100 zł**. Zatem koszty zatrudnienia, które są zabierane przez organy administracji publicznej, wynoszą ponad **42 proc.** całkowitej kwoty wynagrodzenia, jaką pracodawca przeznaczą na pracę danej osoby. W opisywanym przypadku, aby pracownik mógł zarabiać netto 3 500 zł, koszty zatrudnienia pracodawcy wzrosły o niemal 300 zł w minionym roku (2019) w stosunku do 2018 r.

Tabela 1. Przykładowe koszty pracy w Polsce w latach 2018 – 2020

rok	2018	2019	2020
kwota "na rękę" dla pracownika	3 500,00 PLN	3 500,00 PLN	3 500,00 PLN
ubezpieczenie emerytalne	480,95 PLN	497,16 PLN	488,00 PLN
ubezpieczenie rentowe	73,92 PLN	76,41 PLN	75,00 PLN
ubezpieczenie chorobowe	120,73 PLN	124,80 PLN	122,50 PLN
ubezpieczenie zdrowotne	382,70 PLN	395,59 PLN	388,31 PLN
zaliczka na PIT	369,00 PLN	398,00 PLN	326,00 PLN
składka PPK	-	101,88 PLN	100,00 PLN
kwota brutto dla pracownika	4 927,80 PLN	5 093,84 PLN	5 000,00 PLN
ubezpieczenie emerytalne	480,95 PLN	497,16 PLN	488,00 PLN
ubezpieczenie rentowe	320,31 PLN	331,10 PLN	325,00 PLN
ubezpieczenie wypadkowe	82,29 PLN	85,07 PLN	83,50 PLN
Fundusz Pracy	120,73 PLN	124,80 PLN	122,50 PLN
FGŚP	4,93 PLN	5,09 PLN	5,00 PLN
składka PPK	-	76,41 PLN	75,00 PLN
koszty pracodawcy	5 937,01 PLN	6 213,47 PLN	6 099,00 PLN

*uczestnictwo w PPK przy minimalnym 2% wymiarze składki pracownika oraz 1,5% wymiarze składki pracodawcy
Źródło: Opracowanie własne

W polskiej dyskusji publicznej na tematy gospodarcze można często usłyszeć, że zbyt wysokie opodatkowanie pracy jest jednym z głównych powodów upowszechnienia się umów cywilnoprawnych, które często są tożsame z umowami o pracę. W najbliższych latach można spodziewać się nasilenia tego zjawiska. Pandemia koronawirusa i jej skutki spowodują, że przedsiębiorcy będą obwiali się zatrudniania na stałe, na podstawie wysokokosztowych i sztywnych umów o pracę. Ponadto firmy zmuszone do ograniczania kosztów, celem utrzymania zatrudnienia, będą skłonne do zmiany formy prawnej świadczenia pracy na umowy cywilnoprawne. Tendencja ta nie może zasługiwać na krytykę. Zarówno dla firm, jak i pracowników, inne formy zatrudnienia, aniżeli na podstawie kodeksu pracy, są bardziej opłacalne.

W uwagi na powyższe zjawisko, dziś w gospodarce pokryzysowej, pełnej niepewności i ograniczonego popytu, konieczne jest jeszcze bardziej niż kiedykolwiek radykalne obniżenie kosztów pracy. Tym samym konieczne jest zmniejszenie zróżnicowania kosztu pracy w zależności od formy prawnej jej uregulowania.

Obranie kierunku przeciwnego - w postaci utrudnienia oraz zwiększania kosztów zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych - doprowadzi do wzrostu szarej strefy. Z kolei podmioty kierujące się pełnym legalizmem nie będą skłonne do zatrudniania, a tym samym nie zostanie osiągnięty spadek bezrobocia po okresie trwającej recesji gospodarczej i zwiększonej liczby osób pozostających bez pracy.

Pandemia i jej skutki spowodują, że przedsiębiorcy będą obwiali się zatrudniania na stałe, na podstawie wysokokosztowych i sztywnych umów o pracę. Ponadto, firmy zmuszone do ograniczania kosztów, celem utrzymania zatrudnienia będą skłonne do zmiany formy zatrudniania na umowy cywilnoprawne.

Tylko rozwiązanie w postaci radykalnego uproszczenia systemu i zmniejszenia opodatkowania pracy doprowadzi do zmniejszenia poziomu bezrobocia oraz pozwoli nie tylko odbudować poziom wzrostu i zamożności z okresu sprzed trwającego kryzysu. Zmiana ta umożliwi znaczące zwiększenie dochodu rozporządzalnego Polaków i zmniejszy lukę wynagrodzeniową w stosunku do państw Europy Zachodniej.

Rekomendujemy wprowadzenie jednolitej stawki podatku pobieranej przez pracodawcę od funduszu płac. Rozwiązanie to spowoduje radykalne uproszczenie systemu, wzrost wynagrodzeń netto i obniżenie kosztów pracy. Zgodnie z analizami WEI, optymalna wysokość tego podatku powinna zawierać się w przedziale 25 proc. - 30 proc.

OPODATKOWANIE PŁACY

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Eurostatu szacuje się, że w roku 2019 całkowity fundusz płac w polskiej gospodarce wynosił około **863,95 mld zł**, co stanowiło 38,8 proc. PKB. W przypadku wprowadzenia jednolitej **27 proc.** stawki podatku od funduszu płac pobieranej i odprowadzanej przez pracodawców, zapewni to wpływy budżetowe na poziomie **233 mld zł**.

Tabela 2. Szacunkowe wpływy budżetowe dla stawek podatku od funduszy płac

Stawka podatku od funduszu płac	Szacunkowe wpływy budżetowe w mld zł
25%	216
26%	225
27%	233
28%	242
29%	251
30%	259

Źródło: Opracowanie własne

W konsekwencji, przy zachowaniu takiego samego kosztu pracodawcy, wynagrodzenie netto dla pracownika wzrośnie o **22 proc.**

Tabela 3. Szacunkowa zmiana miesięcznego wynagrodzenia netto pracownika przy wprowadzeniu rekomendowanej stawki podatku od funduszy płac

	DZISIAJ	PO ZMIANIE
Koszt pracodawcy	6 100 zł	6 100 zł
Płaca brutto	5 000 zł	6100 zł
Płaca netto	3 500 zł	4 270 zł
Zmiana		+ 770 zł miesięcznie tj. + 22%

Źródło: Opracowanie własne

Jednocześnie pozostajemy świadomi, że powyższa kwota nie rekompensuje w całości różnicy pomiędzy sumą obecnych wpływów z podatku PIT, składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenia zdrowotne, a prognozowanymi wpływami z proponowanego podatku przychodowego. Proponowana zmiana musi być wprowadzona równoległe z reformą pozostałych obszarów systemu podatkowego, systemu emerytalnego oraz reorganizacją administracji publicznej w obszarze poboru i zasad redystrybucji środków publicznych.

Zakłada się ponadto zwiększenie przychodów budżetowych z tytułu opodatkowania osób fizycznych, z uwagi na zmniejszenie poziomu szarej strefy na rynku pracy. Należy przytoczyć rezultaty kontroli Państwowej Inspekcji Pracy, która w 2018 roku przeprowadzającym na okres gospodarczego prosperity, wykazała, że co dziesiąty pracownik skontrolowanych firm nie miał pisemnej umowy o świadczenie pracy w jakiegokolwiek formie lub zgłoszenia do ZUS.

Dane opublikowane przez GUS według różnych metodologii szacują skalę szarej w Polsce na od 12,9 do nawet 23 proc. PKB. Skala pracy nierejestrowanej, tj. opłacanej działalności, która jest zgodna z prawem co do swojego charakteru, ale nie została zgłoszona władzom publicznym celem uniknięcia obowiązków finansowych wobec państwa, wymogów prawa i procedur administracyjnych szacowana jest na ponad 2 proc.

Tabela 4. Szacunki rozmiaru szarej strefy i pracy nierejestrowanej w Polsce

Lata	Szara strefa		Praca nierejestrowana według GUS
	według GUS	według Schneidera	
	W % PKB		
2000	17,0	27,4	5,3
2001	16,8	28,2	5,2
2002	15,4	28,9	5,2
2003	15,8	27,7	5,1
2004	14,5	27,4	4,9
2005	13,7	27,1	4,2
2006	13,7	26,8	4,0
2007	12,8	26,0	3,6
2008	11,8	25,3	3,5

Lata cd.	Szara strefa		Praca niezarejestrowana według GUS
	według GUS	według Schneidera	
	W % PKB		
2009	13,1	25,9	3,5
2010	12,8	25,4	3,3
2011	11,2	25,0	2,4
2012	12,2	24,4	2,6
2013	13,0	23,8	2,4
2014	12,7	23,5	2,3
2015	13,2	23,3	2,2
2016	12,9	23,0	2,1

Źródło: Szulc-Obłoz A. *Wiadomości Statystyczne. The Polish Statistician*, 2019, vol. 64, 6, 31–43, Główny Urząd Statystyczny

Zjawisko szarej strefy jest skorelowane z sytuacją gospodarczą. W okresach niskiego wzrostu gospodarczego większa część gospodarki wychodzi poza rejestry publiczne. Warto także zaznaczyć, że „wzrost obciążeń podatkami pośrednimi, jak i podatkiem dochodowym od osób fizycznych z uwzględnieniem składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, prowadzi do zwiększenia się rozmiarów „szarej strefy”. Natomiast wzrost obciążeń samym podatkiem dochodowym od osób fizycznych, bez uwzględnienia powyższych składek, prowadzi do zmniejszenia się rozmiarów „szarej strefy”.² Tym samym przyjmuje się, że uproszczenie i obniżenie opodatkowania pracy przyczyni się do zmniejszenia aktywności nierejestrowej i zwiększenia wpływów budżetowych. Dodatkowo formy prawne podejmowania pracy zostaną ujednoczone, co wpłynie na zmniejszenie skali tzw. dualizmu rynku pracy. Tym samym spełnione zostaną oczekiwania strony społecznej reprezentującej pracowników.

W kolejnych latach dopuszcza się możliwość obniżania stawki opodatkowania funduszu płac do poziomu **25 proc.** W konsekwencji tego zarobki netto wzrosłyby **o 25 proc.** Celem jest sukcesywne obniżanie stawki opodatkowania pracy.

Podsumowując, takie rozwiązanie generuje realne środki dla pracujących. Zwiększa się siła nabywczą Polaków. W konsekwencji spodziewana jest zwiększona konsumpcja, a tym samym popyt wewnętrzny.

² http://www.pseap.org/wp-content/uploads/2012/11/pseap_seminarium7.pdf.

Kolejną częścią nowego systemu powinno być unettowanie transferów wypłacanych z budżetu, jak renty i emerytury. Obecnie wypłacane renty i emerytury są obciążane podatkami dochodowymi i składką na ubezpieczenie zdrowotne, które powracają do budżetu. Według naszej propozycji ten martwy przepływ zostanie wyeliminowany.

W proponowanym przez nas nowym ładzie podatkowym istnieje tylko jeden podatek obciążający pracę, który jest pobierany u źródła. Taka reorganizacja struktury opodatkowania wytworzyłaby rezerwy w samym aparacie fiskalnym, który dziś w dużej mierze zajmuje się właśnie podatkiem PIT. Część pracowników fiskusa mogłaby zostać przesunięta do zajmowania się patologiami oraz przestępstwami w poborze podatków stanowiących istotne wpływy dla budżetu – m.in. VAT oraz akcyza.

Należy zaznaczyć, że koszt pracodawcy nie ulegnie zmianie, będzie on jedynie pobierał i odprowadzał jedną składkę, co znacząco uprości wymogi administracyjne po stronie przedsiębiorstw, pozwalając im zwiększać efektywność swoich działań, przy redukcji kosztów funkcjonowania.

Proponujemy ponadto, aby w okresie przejściowym kolejnych **dwóch lat** od wdrożenia nowego ładu podatkowego ustawowo zablokować możliwość zmiany wysokości obecnego wynagrodzenia brutto brutto, aby z jego korzyści w pełni korzystali pracownicy.

REKOMENDACJA

- **wprowadzenie jednolitej stawki podatku pobieranej przez pracodawcę od funduszu płac. Rozwiązanie to spowoduje radykalne uproszczenie systemu, wzrost wynagrodzeń netto i obniżenie kosztów pracy. Zgodnie z analizami WEI, optymalna wysokość tego podatku powinna zawierać się w przedziale 25 proc. - 30 proc.**

III. JEDNOLITE OPODATKOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB FIZYCZNYCH

Osoby fizyczne chcące założyć własną działalność gospodarczą, podczas rejestracji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), dokonują wyboru odpowiedniej formy opodatkowania PIT.

Decydując się na dany rodzaj opodatkowania, przedsiębiorcy kierują się nie tylko rachunkiem ekonomicznym, ale także rodzajem wykonywanej działalności. Polskie regulacje prawne wyróżniają cztery podstawowe formy opodatkowania działalności.

1. SKALA PODATKOWA

Skala podatkowa została uregulowana w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jest to najczęściej stosowana forma opodatkowania przez przedsiębiorców. Model ten polega na opodatkowaniu dochodu przedsiębiorcy (przychody pomniejszone o koszty) według dwustopniowej skali, zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 5. Podstawa obliczenia podatku zgodnie z art. 27 ust.1 ustawy o PIT

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi	
ponad	do		
	85 528 zł	18 %	Minus kwota zmniejszająca podatek
85 528 zł		15 395 zł 04 gr + 32 % nadwyżki ponad 85 528 zł	

Przedsiębiorca rozliczający się według skali podatkowej musi ewidencjonować wszelkie zdarzenia gospodarcze (np. zakupy i sprzedaż) w podatkowej księdze przychodów i rozchodów, tj. przychody i koszty uzyskania przychodu określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, prowadzić ewidencję wyposażenia i ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, prowadzić indywidualne (imienne) karty przychodów pracowników oraz sporządzać spis z natury w określonych terminach. Jeśli przychody za poprzedni rok podatkowy wyniosły co najmniej równowartość 2 mln euro, przedsiębiorca zobowiązany jest przejść na pełną księgowość.

2. PODATEK LINIOWY

Zgodnie z art. 30c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jedną z form opodatkowania może być podatek liniowy. W tym modelu 19 procentową stawką objęty jest cały dochód przedsiębiorcy (przychody pomniejszone o koszty), bez względu na wysokość tego dochodu.

System ten, choć z pozoru prosty, nie pozwala jednak rozliczać - obok dochodów z działalności opodatkowanej liniowo - dochodów z innych źródeł. Nie można zastosować podatku liniowego np. do osiągniętych równolegle dochodów z umowy o pracę, rent i emerytur czy przychodów z działalności wykonywanej osobiście (które są opodatkowane na zasadach ogólnych – skalą podatkową).

Podobnie jak przy stosowaniu skali, podatnik rozliczający się podatkiem liniowym musi ewidencjonować wszelkie zdarzenia gospodarcze w podatkowej księdze przychodów i rozchodów, tj. przychody i koszty uzyskania przychodu określone w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, prowadzić ewidencję wyposażenia i ewidencję środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, prowadzić indywidualne karty przychodów pracowników oraz sporządzać spis z natury w określonych terminach.

3. KARTA PODATKOWA

W ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne, znajdziemy kolejną formę opodatkowania przedsiębiorców, a mianowicie kartę podatkową. Karta podatkowa jest formą zryczałtowanego podatku, którego wysokość nie zależy jednak od wysokości uzyskanego przychodu. Możliwość tej formy opodatkowania jest ograniczona do pewnych rodzajów działalności wymienionych w załączniku do ww. ustawy. Z karty podatkowej mogą skorzystać głównie przedsiębiorcy wykonujący zawody rzemieślnicze.

Stawki podatku wyrażone są kwotowo w złotych i zależą od:

- rodzaju i zakresu prowadzonej działalności,
- liczby zatrudnionych pracowników,
- liczby mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza.

Przedsiębiorca rozliczający się na zasadach karty podatkowej zwolniony jest z obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych, musi natomiast prowadzić ewidencję zatrudnienia.

4. RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Kolejną formą opodatkowania jest ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, uregulowany zapisami Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 12 wyżej wymienionej ustawy, podatek oblicza się przy zastosowaniu określonych stawek zależnych od rodzaju prowadzonej działalności. Wysokość opodatkowania wynosi:

- „20 proc. przychodów osiąganych w zakresie niektórych wolnych zawodów (lekarz, lekarz stomatolog, lekarz weterynarii, technik dentystyczny, felczer, położna, pielęgniarka, tłumacz, nauczyciel w zakresie świadczenia usług edukacyjnych polegających na udzielaniu lekcji na godziny),
- 17 proc. przychodów ze świadczenia usług: reprodukcji komputerowych nośników informacji, pośrednictwa w sprzedaży hurtowej samochodów osobowych i furgonetek prowadzonej przez internet i w formie tradycyjnej, parkingowych, związanych z zakwaterowaniem, wydawniczych, zarządzania nieruchomościami na zlecenie, wynajmu i dzierżawy, fotograficznych, poradnictwa dla dzieci dotyczącego problemów edukacyjnych itd.,
- 12,5 proc. z tytułu umowy najmu, jeżeli roczne dochody z najmu przekraczają 100 000 zł (od nadwyżki przychodów ponad tą kwotę),
- 8,5 proc. od przychodów m.in. z działalności usługowej, w tym gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5 proc., od przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze do kwoty 100 000 zł, świadczenia usług wychowania przedszkolnego itd.,
- 5,5 proc. od przychodów m.in. z działalności wytwórczej, robót budowlanych, sprzedaży jednorazowych biletów komunikacji miejskiej, znaczków pocztowych itd.,
- 3,0 proc. od przychodów m.in. z działalności usługowej w zakresie handlu oraz z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości powyżej 1,5 proc. alkoholu, z odsetek od środków na rachunkach bankowych utrzymywanych w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą, usług związanych z produkcją zwierzęcą, sprzedażą ryb z własnych połowów itd.,
- 2 proc. od przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu”³.

³ <https://www.biznes.gov.pl/>, dostęp 14.06.2019.

Możliwe jest także stosowanie różnych stawek równocześnie.

Ustawa wymienia również inne obostrzenia oraz katalog działalności, które nie mogą zostać opodatkowane ryczałtem. Zgodnie z art. 8 ustawy, ryczałtu nie można stosować m.in. do podatników: opłacających podatek w formie karty podatkowej, osiągających w całości lub w części przychody z tytułu m.in. prowadzenia aptek, działalności w zakresie udzielania pożyczek pod zastaw (prowadzenie lombardów), działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych, prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie wolnych zawodów, innych niż określone w ustawie, działalności w zakresie handlu częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych. Ponadto ryczałtu nie można stosować w przypadku podmiotów wytwarzających wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym, z wyjątkiem wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii.

Dodatkowo ryczałt mogą wybrać podatnicy wskazani w ustawie, jeżeli ich przychody w poprzednim roku nie przekroczyły równowartości 250 000 euro.

Powyższe zestawienie nie wyczerpuje wyłączeń, a pełny katalog usług, które nie mogą być objęte ryczałtem, zawarty jest w załączniku nr 2 do wspomnianej ustawy. Podatnik, który wybierze tę formę opodatkowania zobligowany jest do prowadzenia ewidencji przychodów i wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Tabele 6. Liczba przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność rozliczających się wg form opodatkowania w latach 2013-2017

Forma opodatkowania	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Podatek liniowy ⁴	446 485	473 954	502 648	534 027	572 365
Ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych	546 683	544 784	545 572	553 828	565 259
Karta podatkowa	109 706	111 205	105 869	104 812	103 397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów

W dalszym ciągu najpopularniejszą formą opodatkowania wybieraną przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (uwzględniając działalność rolniczą)

⁴ Liczba podatników, którzy skorzystali z możliwości opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej.

pozostaje skala podatkowa. W roku 2016 w ramach tej formy opodatkowania złożono 2 183 822 deklaracji⁵. Rośnie popularność i przychody budżetowe z tytułu podatku liniowego.

Tabela 7. Przychody budżetowe wg form opodatkowania od przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą (w tys. zł)

Forma opodatkowania	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2017/2013
Podatek liniowy ⁶	14 835 795	16 765 928	19 100 624	20 719 382	23 989 854	162%
Ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych	33 149 480	35 620 718	37 611 226	39 728 255	45 403 671	137%
Karta podatkowa	82 575	78 754	64 659	70 604	68 569	83%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MF

Podejście państwa do pobierania danin od przedsiębiorców jest mnogie i niespójne. Z jednej strony nakładane są wysokie de facto podatki kwotowe w postaci składek na ZUS i NFZ (dla podmiotów nieuprawnionych do ulg, w roku 2020 roku kwoty te wynoszą 1 431,48 zł), z drugiej zaś umożliwia się niektórym podatnikom, którzy pracowali na umowy o pracę, optymalizację podatkową i płacenie liniowego 19 proc. podatku dochodowego.

W ten sposób opodatkowuje się część ludzi wykonującą tzw. wolne zawody. Zamiast ponad 40 proc. podatku dochodowego płacą 19 proc. dochodowy, czyli mogą odliczać od podstawy opodatkowania koszty uzyskania przychodu. Bardzo często prowadzi to do patologii w postaci odliczania od podstawy opodatkowania kosztów prywatnej konsumpcji. Tak duża luka między opodatkowaniem pracy, a opodatkowaniem działalności gospodarczej, która w rzeczywistości jest taką samą formą świadczenia pracy, jest przejawem niesprawiedliwości w traktowaniu jednakowych podmiotów.

Jak pokazują liczne rankingi swobody prowadzenia działalności gospodarczej, polski system prawny oraz podatkowy jest skomplikowany i funkcjonowanie w nim wymaga

⁵ Chrostek P. et al., "Wybrane aspekty systemu podatkowo-składkowego na podstawie danych PIT i ZUS 2016", Ministerstwo Finansów, Warszawa, 2019.

⁶ Liczba podatników, którzy skorzystali z możliwości opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej.

nakładu wielu godzin pracy. Równocześnie dopuszczone są liczne formy opodatkowania dochodów przedsiębiorców, pełne szczegółowych zapisów oraz wyłączeń.

W związku z powyższym WEI rekomenduje uproszczenie przepisów i wprowadzenie zmian rozszerzających możliwości korzystania z ryczałtowego podatku od przychodów ewidencjonowanych.

Dziś i w tej formie opodatkowania istnieją jednak liczne zawiłości w przepisach. Trudno mianowicie wykazać racjonalne powody wyłączenia niektórych rodzajów działalności z możliwości rozliczania się za pomocą wyżej wymienionej formy opodatkowania. Wyłączenia obejmują podmioty osiągające przychody wyższe niż 250 tysięcy euro czy też prowadzące działalność w jednej z określonych ustawą branż.

Ponadto stawka ryczałtu wynosząca 20 proc. jest nieracjonalna do wyboru przez przedsiębiorców w momencie, gdy mają możliwość skorzystania z liniowego podatku w wysokości 19 proc. lub rozliczenia według skali 18 proc. do dochodów nieprzekraczających 85 528 zł brutto. W związku z powyższym, wykazywany przychód podmiotów rozliczających się według najwyższej możliwej stawce ryczałtowej stale spada, podczas gdy w stawkach niższych obserwuje się stale rosnące przychody.

Tabela 8. Przychód podatników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wg poszczególnych stawek ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (w tys. zł)

Wg stawek	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	Zmiana 2017/2013
2%*	x	x	x	x	413	b.d.
3%	7 894 182	8 153 437	8 305 169	8 447 616	8 956 948	113%
5,5%	16 270 864	17 808 169	18 993 386	20 135 028	24 083 053	148%
8,5%	8 851 621	9 515 200	10 158 402	10 980 185	12 138 674	137%
10%	11 638	14 441	26 507	22 160	40 454	348%
17%	113 042	121 313	121 019	136 300	177 822	157%
20%	6 178	5 214	4 474	5 956	4 850	79%
określonych przez organ podatkowy	1 955	2 944	2 269	1 010	1 457	75%

**(dotyczy sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych ...)
Źródło: Ministerstwo Finansów*

Pomimo że zobrazowane powyżej przychody podatników korzystających z ryczałtu, jak i przychody budżetowe oraz liczba przedsiębiorców prowadzących pozarolniczą działalność i rozliczających się wg zasad dotyczących podatku ryczałtowego rosną, tak dane te nie obrazują spadającej popularności tej formy opodatkowania. W roku 2013 ok. 32 proc. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą rozliczało się w ramach ryczałtu. W 2017 roku było ich 31 procent.

Konstrukcja przepisów dotyczących przychodu ewidencjonowanego jest również wadliwa, szczególnie w zestawieniu z podatkiem liniowym. Możliwość generowania kosztów uzyskania przychodów w podatku liniowym stwarza duży potencjał optymalizacyjny, podczas gdy małe podmioty rozliczające się za pomocą tzw. ryczałtu ewidencjonowanego oddają do budżetu relatywnie większą część generowanych przychodów niż „podatnik liniowy”. Górny limit, po przekroczeniu którego nie ma możliwości rozliczania za pomocą ryczałtu, powoduje tym samym, że małe podmioty są obciążone niewspółmiernie do ich skali. Podatek ma więc charakter degresywny.

Należy jednak nadmienić, że przedstawione konsekwencje mają charakter optymalizacyjny i są w pełni zgodne z obowiązującymi (acz nielogicznymi) przepisami prawa podatkowego. Zachowania podatników są uwarunkowane brakiem spójności systemu.

Rozszerzenie grupy podatników uprawnionych do rozliczania się z wykorzystaniem ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, skutkowałoby ponadto wzrostem wpływów do budżetu. Nadmieniamy, że duża część przedsiębiorców zdecydowałaby się na skorzystanie z tej możliwości, z uwagi na prostotę rozliczania ryczałtu.

Zgodnie z ostatnimi dostępnymi danymi Ministerstwa Finansów, efektywna stawka podatkowa z tytułu tzw. ryczałtu ewidencjonowanego wynosiła 3,8 proc.

Tabela 9. Stawka efektywna ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych

Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Stawka efektywna dla podatników prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą	3,6%	3,6%	3,6%	3,6%	3,8%

Źródło: MF

REKOMENDACJA

Biorąc pod uwagę powyższe, Warsaw Enterprise Institute rekomenduje:

- zmianę Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, poprzez zmianę przepisów dotyczących ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych zgodnie z jedną z poniższych rekomendacji:
 - Wariant I) wprowadzenie ujednoliconej stawki ryczałtu ewidencjonowanego dla wszystkich osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w wysokości zbliżonej do stawki efektywnej tego podatku, tj. 3,9 proc. oraz zniesienie limitu dopuszczalnych przychodów i wyłączeń uniemożliwiających wybór ryczałtu lub
 - Wariant II) zniesienie limitu przychodów dla tej formy opodatkowania oraz wprowadzenie nowej matrycy stawek ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, tj.:
 - 1) 14 proc. przychodów osiąganych z wykonywania wolnych zawodów i wykonywania działalności artystycznej,
 - 2) 8 proc. przychodów ze świadczenia usług,
 - 3) 3 proc. przychodów z wykonywania działalności handlowej lub gastronomicznej,
 - 4) 2,5 proc. przychodów z wykonywania działalności produkcyjnej lub wytwórczej,
 - 5) 2 proc. przychodów, o których mowa w art. 6 ust. 1d ustawy.

IV. JEDNOLITE OPODATKOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB PRAWNYCH

CIT jest podatkiem od dochodów uzyskanych przez przedsiębiorców będących m.in. osobą prawną. Podatek reguluje m.in. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych. Podstawą opodatkowania CIT jest osiągnięty przez firmę dochód. Podatek CIT opłacają m.in. osoby prawne, spółki kapitałowe w organizacji, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, spółki komandytowo-akcyjne mające siedzibę lub zarząd w Polsce, podatkowe grupy kapitałowe czy spółki nie posiadające osobowości prawnej mające siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia. Stawki podatku CIT wynoszą 19 proc. oraz od 2019 roku - 9 proc. dla małych podatników i firm rozpoczynających działalność. Z obniżonej dziewięcioprocentowej stawki mogą skorzystać przedsiębiorcy, których przychód ze sprzedaży nie przekroczył w poprzednim roku podatkowym 1,2 mln euro oraz firmy rozpoczynające działalność w swoim pierwszym roku podatkowym. Przedmiotem opodatkowania podatkiem CIT jest dochód (przychód po odliczeniu kosztów).

Dziś jednak wielkie, często globalne firmy w największym stopniu korzystają z możliwości optymalizacji podatkowych. Odbywa się to głównie poprzez manewrowanie kosztem uzyskania przychodu. Zakłóca się w ten sposób warunki konkurencji, gdyż w konsekwencji większy podmiot płaci mniejsze podatki niż jego mniejszy konkurent. W Polsce to właśnie małe i średnie przedsiębiorstwa decydują o zamożności kraju, a nie wielkie, globalne korporacje transferujące zyski do swoich spółek matek. W efekcie wpływy z tytułu podatku CIT wyniosły w 2018 roku jedynie 44,3 mld zł. Ten proceder można w dużej mierze ukrócić, stosując proponowany przez WEI podatek od przychodu.

Rekomendujemy wprowadzenie dwóch stałych stawek podatkowych w wysokości **0,49 proc.** od przychodu banków i instytucji finansowych oraz **1,49 proc.** dla przedsiębiorstw niefinansowych.

Od samych przedsiębiorstw niefinansowych, których przychody w 2019 roku wyniosły wg GUS 3 235 mld zł wpływy z tytułu podatku przychodowego szacuje się na **48,2 mld zł.**

JEDNOLITE OPODATKOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB PRAWNYCH

Analogicznie do podatku od usług publicznych wprowadzonego dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, także podmioty działające w formie osoby prawnej będą płaciły ten podatek w takiej samej wysokości: **550 zł** miesięcznie. W 2019 roku było około 521 000 podmiotów, co dałoby **przychód dla budżetu w kwocie 3,4 mld zł. rocznie.**

Jesteśmy świadomi, że może dojść do migracji części podmiotów z działalności gospodarczej osób fizycznych do grupy osób prawnych, a także że wielkość przychodów może ulec częściowemu obniżeniu w pierwszym roku funkcjonowania nowego systemu. Jednakże jego wprowadzenie w konsekwencji zwiększy aktywność gospodarczą, a także spowoduje, że podmioty unikające dzisiaj płacenia podatków będą musiały go płacić.

Należy zaznaczyć, że według różnych szacunków **luka w podatku CIT może wynosić rocznie nawet 43 mld zł**⁷. W 2019 roku zgodnie z planem budżetowym wpływy z tytułu CIT od przedsiębiorstw wyniosły blisko **34,8 mld zł**. Jeśli więc w wyniku nowego sposobu naliczania podatku, który jest praktycznie nie do uniknięcia, uda się odzyskać **15 mld zł**, co stanowi około **35 proc.** skali unikania płacenia podatków, to wpływ budżetowy z tytułu CIT wzrośnie o ponad **40 proc.** w stosunku do wartości z 2019 roku.

W 2015 roku przedsiębiorstwa płaciły średnio 0,85 proc. swojego przychodu w formie podatku, natomiast banki i instytucje finansowe 0,26 proc.

Tabela 10. Przychody budżetowe od przedsiębiorstw, banków i instytucji finansowych

Rodzaj działalności	Przychody (w mln zł)	Podatek zapłacony (w mln zł)	Procent przychodu
przedsiębiorstwa	3 092 045	26 171	0,85 proc.
banki i instytucje finansowe	1 896 279 ⁸	4 942	0,26 proc.
Razem	4 988 324	31 113	0,62 proc.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz ZPP, Ustawa Dzierżawskiego, Nowy Ład Podatkowy, Warszawa 2015

⁷ <https://msp.money.pl/wiadomosci/luka-cit-wciaz-straszy-straty-siegaja-43-mld-zl-6442730526402689a.html>.

⁸ Dotyczy roku 2013. Dla porównywalności informacja ze sprawozdawczości do Ministerstwa Finansów, szacowane przychody operacyjne sektora w 2013 rok wyniosły około 164 mld zł, czyli procent przychodu wyniósł około 2,8 proc.

Możemy przyjąć, że skala unikania opodatkowania w zdecydowanym stopniu dotyczy przedsiębiorstw. Poniżej przedstawiamy symulację, jak wyglądałyby przychody z tytułu podatku CIT gdyby udało się zredukować unikanie opodatkowania o 40 proc. oraz, w drugim wariantcie, gdyby udało się je wyeliminować całkowicie.

Tabela 11. Przychody budżetowe i skala unikania podatków

Płacenie podatków w 2015 roku.	Przychody (w mln zł)	Podatek zapłacony (w mln zł)	Procent przychodu
aktualne	3 092 045	26 171	0,85 proc.
60 proc. unikania	3 092 045	44 571	1,44 proc.
0 proc. unikania	3 092 045	72 171	2,33 proc.

Źródło: ZPP, Ustawa Dzierżawskiego, Nowy Ład Podatkowy, Warszawa 2015

Powyższe symulacje mogą oznaczać, że realna wysokość relacji podatku do przychodu kształtuje się w przedziale od 1,44 proc. do 2,33 proc., co oznacza, że zastosowana przez nas stawka **1,49 proc.** jest w pobliżu minimum przedziału i daje potencjał czasowego jej podwyższenia w pierwszym roku implementacji nowego ładu podatkowego.

W wyniku wprowadzonych zmian pojawią się następujące wpływy budżetowe (**Tabela 12**):

Źródło przychodu	Źródło wartość	Stawka podatkowa	Przychód budżetowy (w zł)
Przychód przedsiębiorstw	3 235 515 000 000 zł	1,49 proc.	48 209 173 500
Podatek od usług publicznych dla przedsiębiorstw	521 000 podmiotów	550 zł	3 438 600 000
Przychód banków i instytucji finansowych*	1 896 279 000 000 zł	0,49 proc.	9 291 767 100
Razem			60 939 540 600

* dane dla roku 2015

W konsekwencji budżet uzyska łączną kwotę wpływów w wysokości prawie **61 mld zł** z tytułu opodatkowania dwoma jednolitymi stawkami podatku od przychodów przedsiębiorstw oraz banków i instytucji finansowych oraz wprowadzenia podatku od usług publicznych dla przedsiębiorstw.

Jednocześnie likwidacji uległyby pozostałe podatki sektorowe, co będzie się wiązać z ociążeniem administracyjnym polskich firm. Konsekwencją przeprowadzenia opisywanej reformy byłby bezprecedensowy awans Polski, jako lokalizacji do prowadzenia działalności gospodarczej.

Idea podatku przychodowego nie pozostaje w sprzeczności z prawem unijnym, co znajduje potwierdzenie w licznych orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W szczególności nie ulega wątpliwości, że prawo unijne nie wpływa na możliwość skutecznego ustanowienia podatku przychodowego od osób prawnych przez państwa członkowskie⁹. Obecnie w polskim systemie podatkowym funkcjonuje podatek przychodowy jak podatek od wydobycia niektórych kopalin czy zryczałtowany podatek od wartości sprzedanej produkcji w wysokości 1 proc. dla przemysłu stoczniowego.

PODSUMOWANIE

- **Rekomendujemy wprowadzenie dwóch stałych stawek podatkowych w wysokości 0,49 proc. od przychodu banków i instytucji finansowych oraz 1,49 proc. dla przedsiębiorstw niefinansowych.**

⁹ „Opinia prawna w przedmiocie podatku przychodowego od osób prawnych”; prof. nadz. dr hab. Adam Mariański; Łódź 07.12.2016 r.

V. JEDNOLITA STAWKA VAT

Dotychczasowe szacunki jedynie generalnie opisywały skalę dodatkowych korzyści, takich jak:

- wyeliminowanie unikania płacenia podatku CIT w szacowanej maksymalnej wysokości 43 mld zł,
- oszczędności z tytułu zmniejszenia obecnej struktury aparatu skarbowego,
- radykalne zmniejszenie szarej strefy zatrudnienia,
- a przede wszystkim powstanie dodatkowej bazy do naliczania wpływów podatkowych ze względu na wzrost aktywności gospodarczej i konsumpcji prywatnej (w wyniku np. wzrostu wynagrodzeń netto i spadku bezrobocia).

Nowy system ulegnie ponownej weryfikacji w okresie od 12 do 24 miesięcy od jego implementacji, gdy podmioty gospodarcze dostosują się do nowego prawa podatkowego. W pierwszej kolejności obniżeniu może ulec stawka podatku przychodowego od osób prawnych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W celu zachowania stabilności finansów publicznych nie wykluczamy czasowych zmian zaproponowanych stawek w celu efektywniejszej adaptacji gospodarki.

Nie uwzględniamy w naszej analizie podatku od aktywów banków i instytucji finansowych, zarówno po stronie likwidowanych przychodów budżetowych, jak i uzyskiwanych przychodów.

Co istotne rekomenduje się także wprowadzenie jednej stawki podatku VAT w celu eliminacji patologii tego podatku, wynikających ze zróżnicowania stawek, w tym stosowania 0 proc. stawki w transakcjach transgranicznych.

W konsekwencji dopuszczamy podniesienie o **0,25 punktu** procentowego efektywnej stawki podatku VAT z obecnych około 16,00 proc. do **16,25 proc.**, co będzie skutkowało dodatkowym wpływem do budżetu w wysokości co najmniej **2,75 mld zł**, bazując na danych dla roku 2018 i 2019. Co prawda spowodowałoby to nieznaczny wzrost cen towarów niskoprzetworzonych, ale i tak byłby on kompensowany poprzez 22 proc. wzrost wynagrodzeń netto. Niemniej istnieje potencjał do rozważenia dodatkowej stawki podatku dla towarów niskoprzetworzonych.

REKOMENDACJA

- wprowadzenie jednej stawki podatku VAT w celu eliminacji patologii tego podatku, wynikających ze zróżnicowania stawek, w tym stosowania 0 proc. stawki w transakcjach transgranicznych w wysokości 16,25 proc.